

Olaf Scholz weet het zeker: hij wordt kanselier

Profiel

[Achtergrond](#) - 5 oktober 2021 - Auteur: Jesse Oude Egberink

SPD-leider Olaf Scholz maakt een goede kans Angela Merkel op te volgen als kanselier van Duitsland. Zijn naam dook de afgelopen jaren op in verschillende financiële schandalen, maar dat deed geen afbreuk aan zijn imago van betrouwbaar en ervaren bestuurder.

Saaï, koel en arrogant, noemen critici Scholz. Niet de man met wie je de harten van de kiezers verovert, werd van hem gezegd toen hij vorig jaar de lijsttrekker van de SPD werd. Hij kreeg de bijnaam Scholz-o-mat omdat hij zou praten als een robot. John Kornblum, oud-ambassadeur van de VS in Berlijn, stelde in september in [The New York Times](#) dat vergeleken met Scholz zelfs kokend water nog spannender is om naar te kijken. Op de kritiek op zijn voorkomen reageerde Scholz van de zomer in een interview gevat: "Ik stel me kandidaat als kanselier, niet als circusdirecteur."

Kiezers in Duitsland waarderen de nuchtere, pragmatische minister van Financiën en vice-kanselier. Dat de SPD - tot ieders verrassing - de Bondsdagverkiezingen in september heeft gewonnen, komt niet in de laatste plaats door Scholz. Naast de onervaren lijsttrekker van de Groenen Annalena Baerbock en de onhandige CDU/CSU-kanselierskandidaat Armin Laschet kwam hij sterk over, in de televisiedebatten kwam hij steevast als winnaar uit de bus. Kiezers lijken in hem de crisismanager te zien die ze ook in Merkel waarderen.

In de SPD behoort Scholz tot de gematigde vleugel, die een middenkoers voorstaat. In 2019 verloor hij de [strijd om het SPD-voorzitterschap](#) nog van Saskia Esken en Norbert Walter-Borjans, die voor een linkser profiel van de partij moesten zorgen. Toch kwam de partijtop vorig jaar zomer [terug bij Scholz](#) toen die een kanselierskandidaat zocht die "vastberaden en ervaren is", "moedig" optreedt in crises en een "duidelijk beeld heeft van een goede en eerlijke toekomst voor iedereen". Onder Scholz straalden de sociaaldemocraten eensgezindheid uit; dat was [bij de verkiezingen in 2017](#) wel anders. De SPD wist de verkiezingen met 25,7 procent van de stemmen te winnen.

Burgemeester en minister

Scholz (63) - advocaat, getrouwd, geen kinderen - werd geboren in Osnabrück maar groeide op in Hamburg. Hij was minister van Werkgelegenheid in kabinet Merkel-I en maakte vanaf 2011 naam als burgemeester van Hamburg. Daar werd hij gewaardeerd, al was zijn ondermaatse optreden bij de uit de hand gelopen demonstraties tijdens de [G20-top in Hamburg](#) in 2017 een smet op zijn blazoen.

Zijn financiële crisisbeleid maakte hem vorig jaar een van de populairste Duitse politici

Als financieel expert was hij in 2018 de aangewezen persoon om minister van Financiën te worden in Merkel-IV. Net als zijn voorganger, CDU'er Wolfgang Schäuble, hield hij vast aan het in Duitsland in de wet vastgelegde begrotingsevenwicht. Maar tijdens de coronacrisis liet hij de [schuldenrem](#) - met toestemming van het parlement - los. Scholz' noodpakket moest ervoor zorgen dat de Duitse gezondheidszorg gegarandeerd bleef, dat mensen in hun levensonderhoud konden blijven voorzien en dat de economie stabiel bleef. Zijn alom als moedig geprezen financiële crisisbeleid maakte hem vorig jaar een van de populairste Duitse politici.

Internationaal boekte Scholz afgelopen zomer succes toen op de G7-top in Londen een eerste stap werd gezet naar de invoering van een minimumbelastingtarief van 15 procent voor grote internationale bedrijven. Belangrijke spil bij dat besluit was de Amerikaanse president Joe Biden, [meldde Der Spiegel](#). Anders dan zijn voorganger Trump is hij een voorstander van de minimumbelasting. Maar het plan zelf kwam van Scholz, die het drie jaar geleden al opperde.

Financiële schandalen

Tegelijkertijd kampte Scholz met verschillende financiële schandalen. Hij kwam in de zomer van 2020 onder vuur te liggen in het [Wirecard-schandaal](#). Deze Duitse fintech-onderneming ging failliet na jarenlange boekhoudfraude van meer dan een miljard euro. De Duitse toezichthouder Bafin - waar Scholz' ministerie van Financiën verantwoordelijk voor was - bleek ernstig tekort geschoten in zijn taak. Scholz moest zich eerder dit jaar verantwoorden voor een parlementaire onderzoekscommissie. Voor Scholz betekende zijn betrokkenheid bij het Wirecard-schandaal een smet op zijn blazoen, maar het deed geen afbreuk aan zijn populariteit.

In september dook Scholz' naam opnieuw op in een mogelijke fraudezaak. De witwas-eenheid FIU van de douane zou meldingen van verdachte geldtransacties niet hebben doorgegeven aan de opsporingsdiensten. Een openbaar aanklager liet de ministeries van Financiën en Justitie doorzoeken, om aan mailverkeer tussen ambtenaren van de ministeries en de FIU te komen. De witwas-eenheid opereert

zelfstandig, maar hoort bij het ministerie van Financiën. In september, midden in de verkiezingscampagne, [verantwoordde Scholz zich](#) in een Bondsdagcommissie voor de kritiek op de FIU. Hij betoogde de problemen bij de FIU na zijn aantreden juist te hebben aangepakt.

Het schandaal dat het meeste aan Scholz persoonlijk kleeft, stamt uit zijn tijd als burgemeester van Hamburg

Het schandaal dat het meeste aan Scholz persoonlijk kleeft, stamt uit zijn tijd als burgemeester van Hamburg. Met zogenoemde cum-ex transacties vorderden vermogensbeheerders jarenlang dividendbelasting terug die ze nooit hadden betaald. Op die manier hebben bankiers en handelaren de Duitse overheid tientallen miljarden aan belastinggeld afhandig gemaakt.

Een van die banken was de Warburg-bank uit Hamburg. Tussen 2006 en 2011 zou de bank zo'n 170 miljoen euro onrechtmatig hebben verdiend. De staat eiste het geld terug, maar de stad Hamburg liet een vordering van 47 miljoen verjaren. Warburg-voorzitter Christian Olearius zou onder meer via burgemeester Scholz hebben geprobeerd onder de terugbetaling uit te komen. Die zou Olearius tijdens een ontmoeting hebben verzekerd dat hij zich geen zorgen hoefde te maken. Scholz zelf [stelde vorig jaar](#) voor een onderzoekscommissie zich niet meer te kunnen herinneren waarover hij met Olearius had gesproken.

Europa

De kritiek in de financiële schandalen ten spijt, maakt Scholz als winnaar van de verkiezingen goede kans de nieuwe kanselier van Duitsland te worden. Of dat lukt, moeten de coalitie-onderhandelingen de komende weken uitwijzen. Zelf is hij ervan overtuigd dat hij Merkel opvolgt, zei hij vorige week in Der Spiegel. Op de vraag waar hij als kanselier het eerst naar toe zou reizen, antwoordde Scholz tijdens een tv-debat in juni: "Naar Parijs". Scholz wil de Frans-Duitse as in de EU versterken, [schrijft Die Welt](#). Samen met de Franse minister van Financiën Bruno Le Maire heeft Scholz vorig jaar het Europees coronaherstelfonds op touw gezet, dat een belangrijke peiler in het Europese financiële beleid werd.

Ondanks het feit dat veel kiezers Scholz als waardig opvolger van Merkel zien, zal hij waarschijnlijk in veel opzichten ook afwijken van Merkels koers. Tijdens de verkiezingen zette hij en de SPD in op een hoger minimumloon, betere pensioenen en de bestrijding van armoede.

In een interview met [Der Spiegel](#) (*achter betaalmuur*) kort na de verkiezingen zegt Scholz dat zijn partij een inspiratie wil zijn voor sociaaldemocraten in andere landen. "Als het hier in Duitsland lukt om de samenhang in de samenleving te

versterken en de technologische modernisering voor elkaar te krijgen, zullen ook anderen dat proberen.”

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/46445/olaf-scholz-weet-het-zeker-hij-wordt-kanselier>